

آینه

نظرات

مراحل دلارزدایی از اقتصاد

● معمولا التهابات ارزی دو اثر هم‌زمان بر دو متغیر مهم «مصرف» و «پس‌انداز» دارند. درخصوص مصرف، بخشی از اثر التهابات ارزی روی قیمت سبد مصرفی خانوار منعکس شده و رفاه مصرف‌کننده را تحت تأثیر قرار می‌دهد. درخصوص پس‌انداز، التهابات بازار ارز باعث شده تا «لار» بخشی از کارکردهای سه‌گانه پول داخلی یعنی «واسطه مبادله»، «سجش ارزش» و «ذخیره ارزش» را قبضه کند؛ اتفاقی که در ادبیات اقتصادی به «دلاریزه‌شدن اقتصاد» معروف است. در مقام مدیریت التهابات ارزی، راهکارهای متعددی معرفی شده است که عدت‌ما منتج به بهبود تنها یکی از اثرات «مصرفی» و «سرمایه‌گذاری» می‌شوند و نسخه‌ای که پول ملی را به‌طورکامل زیر سایه دلار برهاند، ارائه نشده است. بررسی تجربه‌های خارجی نشان می‌دهند کشورهای موفق فرایند «دلارزدایی» را طی دو مرحله مکمل به سرانجام رسانده‌اند. در وهله اول با تمرکز بر ثبات اقتصادی زمینه را برای تصمیم «درون‌زای» آزاد اقتصادی مبنی بر حذف ذهنی و عملی دلار فراهم کرده‌اند. در وهله دوم با رویکرد جذاب‌سازی بازارهای رقیب کارکرد «ذخیره ارزش» را از دلار گرفته و به پول داخلی منتقل کرده‌اند. از جمله ابزار این رویکرد می‌توان به «گسترش بازار بدهی عمومی مبتی بر پول ملی»، «افزایش ذخیره قانونی سپرده‌های دلاری» و «کاهش نرخ سود سپرده‌های دلاری» اشاره کرد.

جوانان هم‌زار کلداستمرار انقلاب اسلامی

● **عبدالله گنجی**... چرا مقام معظم رهبری صداره بر جوانان تأکید دارند؟... وقتی به چالش‌های سیاسی سالیان اخیر بنگریم خواهیم دید که منشأ تنش کسانی بودند که هم مدعی مردم‌سالاری بودند و هم می‌خواستند تا واپسین روزهای حیات در قدرت باشند. مرحوم هاشمی، موسوی و کروبی که از نسل اول انقلاب‌اند از همین جنس بودند و شرط استمرار انقلاب اسلامی را محوریّت خود می‌دانستند و هم رأی مردم به خود را نه تغییر ذائقه اجتماعی که نوعی توطئه معرفی می‌کردند. نسل اول انقلاب همانند شخص رهبری باید فضا را باز کند و منفعت‌طلبی خود را به‌انه‌ای برای تحقیر جوانان قرار ندهد... غرب نیز نیز این مهم را دریافته است. به اتریش، فرانسه، کرواسی... و بنگرید مدیران آنان زیر ۵۰ سال هستند حال در جامعه جوان ما به این مهم بیشتر نیازمندیم... این صفا حاکمان نیستند که باید میدان را برای جوانان باز کنند که مردم نیز در چرخه مردم‌سالاری باید چنین کنند و در سال ۱۳۸۴ چنین کردند. اصلاح‌طلبان در سال‌های اخیر تلاش کرده‌اند ترکیبی از جوانان و قدیمی‌ها را در حوزه‌های حزبی و انتخاباتی به میدان بیاورند اما اصولگرایان در این مهم قدری عقب‌تر هستند...

صبح‌نو

هرکه ناموخت از گذشت روزگار...

● از صدر مشروطه تاکنون ایران تقریباً توافق‌نامه بین‌المللی را با یهود و نصارا امضا نکرده که برای کشور نفعی داشته باشد؛ از «داری» گرفته تا «گس-گلشایان» و این سال‌های اخیر در دولت کنونی و عجیب است که از این تجربه تاریخی درس گرفته نمی‌شود... این مصوبه نیز بر تجارب دیگر خواهد افزود ولی باید فکری به حال حافظه تاریخی ملت کرد تا در بزنگاه‌های انتخاباتی، دل به چنین وعده‌هایی ندهند.

کیم

بن سلمان هزینه کدام را می‌دهد سازش یا مقاومت؟

● **جعفر بلوری**: «تحقیرکردن» جزء ذات متکبر و مستکبر است. فرقی هم نمی‌کند طرف مقابل این متکبر دوست باشد، دشمن باشد... خلاصه اینکه، ولیعهد سعودی کم به آمریکا و صهیونیست‌ها خدمت نکرده است... تحقیر پی‌درپی ملک سلمان و بن‌سلمان از سوی آمریکا، در چنین فضایی صورت می‌گیرد!... هیچ تفاوتی، تأکید می‌شود هیچ تفاوتی بین اواما و ترامپ، دموکرات و جمهوری‌خواه وجود ندارد، الا در روش دشمنی... این روش متفاوت کار، با دیگر کشورها هم وجود دارد. اواما با دولاشدن مقابل شاه سعودی، عربستان را «می‌دوشید»، ترامپ با دولانشدن مقابل وی، عربستان را «می‌دوشد». در هر صورت عربستان در حال دوشیده‌شدن است. یکی با احترام، یکی با تحقیر... مخاطب این وجیزه دوستان ساده‌لوح و برخی از خائنان وطنی هستند که سال‌هاست می‌گویند اگر اقتصاد ما مشکل دارد، نتیجه مرگ بر آمریکا گفتن و نزدیک‌نشدن به این کشور متکبر زورگوست، مشکلات به‌خاطر این است که ما نرمال نیستیم! FATF و ملحقانش را نمی‌پذیریم... دلیل رشد اقتصادی کشورها نیز نزدیکی به این کشور و آن کشور نیست. دلیل عقب‌افتادگی‌شان هم دوری از این کشور و آن کشور نیست. کشورهایی مثل چین، ژاپن و کره جنوبی نان تلاش و زحمات خود را می‌خورند. هیچ کشوری با تنبلی و نزدیک‌شدن به قدرت‌ها، صنعتی نشده است، دلیل عقب‌ماندگی هیچ کشوری نیز دورشدن از قدرت‌ها نیست. اتفاقاً کشورهایی مثل ژاپن و کره جنوبی درست در همان نقطه‌ای که به آمریکا نزدیک شده و آویزان این کشور بوده‌اند، عقب افتاده‌اند.

politics@sharghdaily.ir

سیاست

گزارش تحلیلی «شرق» از گمانه‌زنی‌ها درباره سرانجام لوایح چهارگانه

شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام با FATF چه خواهند کرد؟

عباس علوی

دیگر و محسن رضایی جزء مخالفان آن هستند و بعضاً تا این لحظه نقدها و نگاه‌های سرسخانه‌تری به این لوایح داشته‌اند. آیت‌الله شاهرودی تاکنون دو نامه به آیت‌الله جنتی درباره لوایح چهارگانه درخواستی FATF نوشته و درباره مغایرت آن با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، سیاست‌های کلی تشویق سرمایه‌گذاری، سیاست کلی امنیت قضائی و سیاست کلی امنیت اقتصادی خبر داده است. رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ابتدا نامه‌ای در تاریخ ۱۷ تیر و سپس نامه‌ای در تاریخ چهار شهریور به آیت‌الله احمد جنتی، دبیر شورای نگهبان، نوشت. آیت‌الله هاشمی‌شاهرودی در این نامه درباره مخاطرات تصویب یکی از لوایح FATF یعنی لایحه پالرمو یا همان لایحه اصلاح قانون مبارزه با پول‌شویی هشدار داده بود.

آیت‌الله موحیدی‌کرمانی، دبیرکل جامعه روحانیت مبارز و عضو دیگر مجمع تشخیص مصلحت نظام، نیز به‌تازگی درباره FATF سخن گفته بود: «مجلس باید بیدار و مراقب باشد. حتماً این یک چیز خطرناکی است، دشمن در این برنامه وارد شده و سهیم است و حتماً باید نمایندگان مجلس با دقت لایحه را بررسی کرده و حرف‌های منتقدان را بشنوند. این معاهده باعث می‌شود به‌طور مثال اگر ما بخواهیم به حزب‌الله، انصارالله و امثال آنها کمک کنیم، جلوی ما گرفته شود و غیر از این هم مسائلی خطرناک را به دنبال خواهد داشت. به اعتقاد بنده، در مرحله ابتدایی مجلس باید هوشیار باشد و دقت کند تا این لایحه تصویب نشود.

اگر هم تصویب کند، من مطمئن هستم شورای نگهبان آن را رد خواهد کرد. شورای نگهبان هم صرفاً نامشورتی دارد نه قانون‌گذاری. هیئت عالی نظارت مرکب از ۱۵ نفر از اعضای منتخب دوره جاری مجمع تشخیص مصلحت، به‌منظور اعمال نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام تشکیل شده است و ازجمله روال‌های این هیئت، بررسی لوایح طبق و عدم مغایرت طرح‌ها و لوایح با سیاست‌های کلی ابلاغی در حوزه‌های مختلف است. با عنایت به برخی گمانه‌زنی‌ها، برداشتها و اظهارنظرها در فضای رسانه‌ای و برای تنویر افکار مردم شریف و مزید آگاهی نمایندگان محترم

FATF از ایران چه می‌خواهد؟

- اشغالگری خارجی، نژادپرستی و استعمار هستند»، حذف کند.
- دارایی‌های تروریستی را در راستای قطع‌نامه‌های مرتبط شورای امنیت سازمان ملل شناسایی و بلوکه کند.
- نظام مناسب و قابل اجرای مراقبت مقتضی مشتریان را تضمین دهد.
- استقلال کامل واحد اطلاعات مالی را تضمین و تحویل گزارش فعالیت‌های مشکوک مربوط به تراکنش‌های مربوطه را الزامی کند.
- نحوه شناسایی و تحریم خدمات‌دهندگان غیرمجاز انتقال پول و اوراق بهادار به وسیله مسئولان را اثبات کند.
- معاهدات تأمین مالی تروریست‌ها و پالرمو را تصویب و اجرا کرده و توانمندی ارائه مساعدت دوجانبه حقوقی را شفاف‌سازی کند.
- تضمین دهد که مؤسسات مالی انتقال وجوه خود را ضمن تأیید دراختیارداشتن مشخصات کامل گیرنده و فرستنده انجام دهد.
- برقراری طیف وسیع‌تری از مجازات‌ها برای ارتکاب جرائم پول‌شویی برقرار شود.
- وضع قوانین و آیین‌نامه‌های مناسب جهت مصادره اموال دارای ارزش متناظر را تضمین دهد.
- گروه ویژه اقدام مالی (به اختصار FATF) یک سازمان بین‌دولتی

مجلس شورای اسلامی و اعضای محترم هیئت دولت، تأکید می‌شود: ابلاغ مصوبات هیئت عالی نظارت مجمع به شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی، به معنای رد لوایح با طرح‌ها نیست و این هیئت پس از احصای موارد مغایرت یا عدم انطباق، در قالب یک تعامل مطلوب، با برگزاری نشست‌های مشترک با کمیسیون‌های مجلس محترم شورای اسلامی، اصلاح طرح‌ها و لوایح را به‌نحوی‌که منطبق بر سیاست‌های کلی نظام باشد، دنبال می‌کند. بنابراین گمانه‌زنی‌ها و انتشار اخباری مبنی بر رد لوایح مجلس شورای اسلامی در هیئت عالی نظارت، برداشتی نادرست از این فرایند قانونی و گردش کار معمول در چارچوب وظایف مجمع تشخیص مصلحت نظام است.

موافقان در مجمع

باین‌حال، اظهارنظرهای افرادی در مجمع حاکی از این بود که مخالفت‌ها در این نهاد نظارتی با لوایح FATF کاملاً یک‌دست نیست. مثلاً احمد توکلی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، از احتمال تصویب این دو لایحه در مجمع خبر داده است. توکلی به ایرا گفته: «نظر هیئت نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام درباره این لوایح که قبل‌ا اعلام شده بود، به معنای رد آنان نبوده و احتمال تأیید این لوایح در مجمع وجود دارد. درباره آن نوشته بود: «برای انتقال نقطه‌نظرآتمان درباره مسائل روز کشور و اطلاع از زوایای مختلف تصویب لوایچی مانند پالرمو در مجلس و ارجاع به مجمع تشخیص مصلحت و بحث FATF. میهمان آقای محسن رضایی، دبیر محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام، بودیم. اگرچه آقای محسن رضایی تاکنون در صفحات مجازی خود نظری درباره بررسی لوایح FATF مطرح نکرده است، اما در این جلسه صراحتاً مخالفتش را با تصویب این دست لوایح اعلام کرد».

همان زمان سرروصداهایی از سوی مجلسیان و دولت بلند شده بود که مجمع تشخیص مصلحت نظام زود هنگام به ماجرا ورود کرده است، آن هم در حالی که طبق قانون، زمانی که رفت‌وبرگشت یک مصوبه بین مجلس و شورای نگهبان دچار بن‌بست شود، مجمع امکان ورود خواهد داشت؛ اما مجمع تشخیص مصلحت نظام معتقد بود چون یکی از رسالت‌هایش نظارت بر سیاست‌های کلی نظام است، حق دارد قبل از اینکه مصوبه‌ای به این نهاد عودت شود، آن را بررسی کند. این نهاد در واکنش به انتقاده‌ها و اعتراض‌هایی که به ورود عجیب و زودتر از موعدش به ماجرای لایحه اصلاح قانون مبارزه با پول‌شویی ایجاد شده است، گفته بود: «این نهاد حکمیتی معتقد است نامه‌نگاری‌هایش با دبیر شورای نگهبان صرفاً جنبه مشورتی دارد نه قانون‌گذاری. هیئت عالی نظارت مرکب از ۱۵ نفر از اعضای منتخب دوره جاری مجمع تشخیص مصلحت، به‌منظور اعمال نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام تشکیل شده است و ازجمله روال‌های این هیئت، بررسی لوایح طبق و عدم مغایرت طرح‌ها و لوایح با سیاست‌های کلی ابلاغی در حوزه‌های مختلف است. با عنایت به برخی گمانه‌زنی‌ها، برداشتها و اظهارنظرها در فضای رسانه‌ای و برای تنویر افکار مردم شریف و مزید آگاهی نمایندگان محترم

محمد صدر عضو مجمع تشخیص مصلحت هم با بیان اینکه امیدوارم فقدان علم کافی نسبت به لوایح مرتبط با FATF علت برخی مخالفت‌ها باشد و مصلحت در این است که این لوایح تصویب شود، به ایرنا گفته است: «خوش‌بینانه‌ترین حالت این است که این افراد نسبت به این قضیه اطلاعات کافی ندارند و نمی‌دانند اگر این لوایح تصویب نشود چه مشکلاتی را برای ایران به‌همراه خواهد داشت. نداشتن علم کافی باعث این نوع مخالفت‌ها می‌شود البته امیدوارم موضوع فقط همین باشد و مورد دیگری نباشد. برخی اعضای مجمع نسبت به این لوایح نظر موافقی ندارند اما به‌عنوان عضو این نهاد فکر می‌کنم مصلحت در این است که این لوایح تصویب شود. اگر ما این لوایح را تصویب نکنیم، تمام روابط بانکی و تجاری با دیگر کشورها دچار مشکل می‌شود. بنابراین دوستانی که با این لوایح مخالفت می‌کنند، طرف دیگر قضیه از جمله ایجاد مشکلات اقتصادی را نمی‌بینند».

مصباحی‌مقدم عضو دیگر مجمع هم با بیان اینکه نظام جمهوری اسلامی ایران بنای لجبازی با مناسبات بین‌المللی اقتصادی ندارد، گفته بود: «بنای ما این است که بدون آنکه هزینه‌های اضافی برداریم و بدون آنکه اطلاعات محرمانه کشور در اختیار بیگانگان قرار گیرد، ارتباطات اقتصادی خودمان را با جهان داشته باشیم». او در پاسخ به کسانی که می‌گویند «قانون‌نشدن لوایح چهارگانه مربوط به FATF به انسداد راهکار ویژه مالی اروپا برای ایران می‌انجامد» گفته است: کسانی که چنین حرفی می‌زنند، ظاهراً تصور می‌کنند بناسنت که این لوایح قانون نشود اما ما چنین تصویری نداریم.

خبر

مدیرعامل اجرایی قطرایرویز:

تحریم‌های آمریکا تأثیری بر پروازهای قطرایرویز به ایران نمی‌گذارد

● **ایسنا**: مدیرعامل اجرایی قطر ایرویز اعلام کرد که پروازهای این شرکت هواپیمایی به جمهوری اسلامی ایران تحت‌تأثیر تحریم‌های آمریکا قرار نمی‌گیرد. به گزارش فرانس ۲۴، اکبر الباکر، مدیرعامل اجرایی قطرایرویز دیروز اعلام کرد که با وجود فشارهای سیاسی و اقتصادی واشنگتن علیه ایران، خدمت‌رسانی (این شرکت) به ایران ادامه می‌یابد. او گفت: هوانوردی یک صنعت تحریم‌شدنی نیست. قطرایرویز همچنان به فعالیت خود در آن شهرهای ایران که هم‌اکنون نیز فعالیت دارد، ادامه می‌دهد. پروازهایمان تحت‌تأثیر قرار نخواهد گرفت.

ادامه از صفحه اول

بورس انرژی، بابک زنجانی نسازد

با وجود این شرایط، ایران در زمره کشورهایی بود که از دهه‌های پیش از انقلاب، رزمزه تشکیل بورس نفت در قالب‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در آن وجود داشت. این رزمزه با بروز انقلاب اسلامی ۵۷ و برهم‌خوردن مناسبات عادی اقتصادی و تجاری منطقه‌ای و بین‌المللی این کشور، برای نزدیک به سه دهه مسکوت ماند که از یک دهه پیش، بار دیگر ایجاد شد و فعالیت این پدیده در اقتصاد ایران مرکز توجه قرار گرفت؛ اما این توجه نه به دلیل شرایط، ضرورت و الزامات جهانی و منطقه‌ای بازار نفت، بلکه بیشتر تحت‌تأثیر ضرورت‌ها و الزامات سیاسی بوده است. تشکیل و فعالیت بورس نفت و نمایان‌شدن اثرات مثبت اقتصادی و تجاری آن، به‌ویژه در حوزه شفافیت مالی، مستلزم بسترها و مقدماتی است که این بسترها و مقدمات اقتصادی و جهانی باید در شرایط عادی و رونق اقتصادی و تجاری نفت رخ دهد. توضیح اینکه ایجاد و رشد بورس نفت به‌عنوان یک پدیده اقتصادی، باید در شرایط عادی صورت گیرد، به این معنا که بازار جهانی نفت در شرایط تعادلی و ثبات باشد، صنعت نفت کشور از نظر توسعه‌ای و تولیدی در بهترین شرایط رونق قرار داشته باشد، شرکت ملی نفت ایران به‌عنوان تنها فروشنده نفت از قدرت مانور بالا در هدایت و تشویق شرکت‌های داخلی و خارجی برای حضور در بازار بورس داخلی برخوردار باشد، سازوکارهای قیمتی بازار و نه نرخ‌ها و فرمول‌های دستوری و ایستا بر بازار حاکم باشد و از همه مهم‌تر اینکه ایجاد بورس نفت نه در پرتو الزامات، فشارها و محدودیت‌های سیاسی، بلکه به نتیجه نیازهای اقتصادی و توسعه‌ای قرار داشته باشد. سابقه تشکیل بورس نفت در ایران به دلایل مختلف اقتصادی، سیاسی و مدیریتی، موفق نبوده است. محدودیت‌ها و الزامات سیاسی و مدیریتی، مانع از فعالیت این پدیده در ایران شده است. توجه اخیر به بورس نفت و طرح فروش نفت به بخش خصوصی در بورس نفت، کمتر با ملاحظات اقتصادی همراه است. این مسئله ممکن است در صورت اقدامی عجولانه، زمینه شکست آن را به همراه داشته باشد. این پدیده قرار است فعال شود تا با دوزدن تحریم‌های آمریکا، اثرات منفی این تحریم‌ها بر را اقتصاد کشور کاهش دهد. تمثیل آن این است که قرار است پچهای به نام بیابید و بخواید بلافاصله در مدت کوتاهی پس از تولد، به میدان جنگ برود. آیا امکان‌پذیر است؟ کدام بخش خصوصی یا شرکت خصوصی این ریسک را می‌پذیرد که محموله نفتی را بخرد و آن را در بازارهای بین‌المللی به فروش برساند؟ آیا این شرکت‌ها به‌طور مستقیم در معرض تحریم‌های آمریکا قرار نخواهند گرفت؟ مگر شرکت‌های خلق‌الساعه‌ای که در پوشش بخش خصوصی اما در اصل با پشتوانه دولتی یا شبه‌دولتی، مأموریت این کار سخت و پرهزینه را بر عهده بگیرند، به تأسیس بورس انرژی باید از سال‌های دور توجه می‌شد تا در شرایط خاص نظیر شرایط کنونی، این پدیده مهم کمک حال اقتصاد ایران باشد؛ اما حال که قرار است در شرایط خاص کنونی این امر را مهم زده شود، باید همه جوانب، الزامات و زمینه‌های آن مدنظر دست‌اندرکاران قرار گیرد تا موجبات شکست زود هنگام آن فراهم نشود. نکته در‌خور توجه این است که این نهاد اگرچه قرار است در شرایط حاضر و برای دوزدن تحریم‌ها فعال شود، اما تأسیس آن باید با اهداف و نگاه بلندمدت باشد. نگاه صرف سیاسی و امنیتی به موضوع، کارایی بورس انرژی را در شرایط حاضر از بین می‌برد. ضمن اینکه باید در نظر داشت این بورس قرار است در عرصه بین‌المللی فعالیت کرده و در آینده مشتریان خارجی نفت را جذب کند؛ بنابراین باید با ملاحظات و انگاره‌های اقتصادی و تجاری در آن برجسته‌شد و نمایان باشد. این را اساس و برخلاف شعارهای بدون پشتوانه‌ای که از سوی یک جریان سیاسی برای فعال‌شدن بی‌مقدمه بورس انرژی داده می‌شود، تأسیس این بورس الزاماً نه تنها بر عهده وزارت نفت، بلکه بر عهده مجموعه‌ای از نهادهای کلان اقتصادی و سیاسی است تا با ایجاد زمینه‌های رقابتی، اقتصادی و تجاری، موجبات کارآمدکردن بورس انرژی فراهم شود. در این راستا، باید حساسیت‌ها و ملاحظات متولیان نفتی کشور نیز مدنظر قرار گرفته و اعتماد و اطمینان آنها برای عرضه نفت به این میدان پریسک تأمین شود تا از هدررفتن اموال و منافع کشور و مردم و همچنین ظهور بابک زنجانی‌های دیگر جلوگیری شود.